• målet att inventera samtliga föremål i ett tätpackat magasin har varit för högt satt med hänsyn till föremålens art i det specifika magasinet. Medel har ställts till förfogande för att målet skall kunna uppfyllas under nästkommande budgetår.
• målet att under budgetåret påbörja digitalisering av småbildsnegativ med koppling till föremålssamlingen, har inte uppfyllts. Orsaken till detta har varit den oklarhet som rått i samband med planerna på ett science center i anslutning till museet. Medel har ställts till förfogande för att verksamheten skall kunna bedrivas under nästkommande budgetår.
• den enligt den fördjupade anslagsframställan högt prioriterade målsättningen att åtgärda de bristande konserveringslokaliteterna, har inte kunnat uppfyllas.

2.1.3. BIBLIOTEK

Sektionen svarar för museets bibliotek med service åt museets tjänstemän och externa forskare genom informationssökning, lån, förvärv av litteratur, katalogisering, bokvård och gallring.

Målsättning

Under perioden var målsättningarna, enligt budget och internt målprogram, förutom ovanstående,
• dator i läsesalen
• retroaktiv katalogisering som projekt
• ökat tillgängliggörande
• inköp av litteratur för skolklasser

Målanalys

Förvärv av litteratur har skett och förteckningar över nyförvärv har distribuerats till museets tjänstemän. Litteraturen har förvärvats dels genom inköp dels via bytesförbindelser och gåvor.

Biblioteket har anslutits till Internet vilket medför förbättrade möjligheter för informationssökning.

En dator i läsesalen har installerats. Den är avsedd för interna och externa besökare och ger möjlighet till sökning i alla dokumentationsavdelningens databaser. CD-ROM-läsare finns och ett antal CD-ROM-skivor finns tillgängliga.

Retroaktiv katalogisering har pågått under 1996 då en projektanställd bibliotekarie överfört äldre katalogposter till bibliotekets databas.

Bibliotek och arkiv har haft söndagsöppet 3–4 gånger per termin för forskare och andra museibesökare.

Biblioteket har också, i samarbete med museilärarna och Teknorama, tagit emot skolklasser och vuxengrupper. En särskild samling teknikhistorisk och naturvetenskaplig litteratur, lämplig för elever, har börjat byggas upp.

Genom samarbete med bl a KTHB har biblioteket till reducerad avgift fått tillgång till sökning i en USA-baserad databas över teknik- och vetenskapshistoria.

2.1.4. ARKIVET

Sektionen svarar för museets industrihistoriska arkiv, enskilda arkiv och samlingar, bild- och negativarkiv, ritningsarkiv och papperskonservering samt ämbetsarkiv.

Målsättning

- Att inventera, ordna och förteckna enskilda arkiv och samlingar, registrera dem i museets arkivdatabas för att göra dem tillgängliga för forskare.
- Att fortsätta konservera och restaurera museets värdefullaste ritningar enligt tidigare uppgjord projektplan.

Verksamhetsbeskrivning

Förteckningsarbetet av museets industrihistoriska arkiv och enskilda arkiv och samlingar samt ämbetsarkiv har utförts i arkivets arkivdatabas under budgetåret. I samband med registreringen har också byte till syrafria aktomslag och arkivkartonger gjorts.

Totalt finns nu 22 000 volymer inregistrerade i arkivdatabasen sedan hösten 1992.

Arkivet har genom Arkivregister Stockholms län (ASL) lämnat uppgifter till Nationella arkivdatabasen (NAD). Denna databas blir sedan tillgänglig på CD-romskiva och från våren 1997 även på Internet. På detta sätt blir museets arkivbestånd känt för forskare och allmänhet.

Den andra etappen av ritningskonservering av museets ritningar påbörjades under våren 1996. 250 st utvalda ritningar av kända konstruktörer har blivit konserverade och restaurerade av en projektanställd papperskonservator i museets papperskonserveringsatelje.

Under budgetåret fick också museet SESAM-medel från Kulturdepartementet för projektet "Rädda ritningen". Projektet påbörjades i mars 1996. Två konservatorsassistenter anställdes efter avslutad SESAM-utbildning för att byta ritningsomslag till syrafria omslag inför inläggning i nya ritningsarkivet. I samband med detta gjordes sortering efter storlek och material och skadade ritningar lades in i särskilda omslag för att senare tas om hand för papperskonservering. Ritningar förvarade i rullar planades ut och lades in i syrafria omslag. Därefter följde registrering i museets arkivdatabas där ritningsplacering, material och skador noterades.

Under budgetåret har 122 st nya ritningsrullar iordningställts och lagts in i ritningsarkivet. 850 st ritningsomslag i olika format har också lagts in i ritningsarkivet, totalt ungefär 9 000 ritningar. Digitaliseringprojektet av museets fotografiska samlingar, både positiv och negativ med inregistrering och bildscanning i museets databas har inte kunnat inledas under budgetåret utan uppskjutits till kommande år.

Museet har under budgetåret erhållit några enskilda fotosamlingar, bl a fotograf Bengt

Alla uppsatser finns tillgängliga för läsning i Tekniska museets bibliotek samt i KTHs bibliotek, teknik- och vetenskapshistoriska avdelningen.

Kopior av uppsatserna kan köpas till självkostnadspris, i de fall som författarna medgivit att de mångfaldigas. Kontakta Enheten för industriminnesforskning, KTH, för information och beställning. Ett urval uppsatser i redigerad form är under utgivning. Publicering sker i serien Stockholm Papers in History and Philiosophy of Technology med titeln "Industrins minnen och miljöer" (Trita-HOT; 2032).

Marie Nisser

Kursdeltagarnas uppsatser 1995

INDUSTRI- OCH TEKNIKHISTORIA

Kimmo Antila
Vägar, trafik, industrialisering. Transportsystemets förändringar vid industrialismens genombrott i Finland inkluderad med några exempel från Sverige och Norge.

Dag Celsing
Infrastrukturpolitik och vägbyggande i Norden under 1800-talet: en jämförande översikt.

Rolf Danielsson
Stenindustrin i Norden, perioden 1870–1914.

Carl-Magnus Gagge
Boardindustrin i Norden. Branschens framväxt och utveckling under 1900-talet.

Finn J S Hansen
Arena fjernsyn 1958. Et afsnit af Danmarks TV-industri.

Søren Toft Hansen
Amerikanske Produktionsprincipper i dansk våbenindustri? En undersøgelse af produktionsmåden på Tøjhusets ny Geværfabrik 1887–94.

Henrik Harnov
Ingeniørernes betydning for den danske moderniseringsproces 1850–1920.

Gitte Kjær
Den tidlige danske kabel- og elektrotekniske industri visualisert gjennem utstillingsmediet på baggrund af en indplacering af "NKT", "Fisker og Nielsen" ("Nilfisk") og "LK" ("Lauritz Knudsen") i den danske industri- og teknikhistorie.

Marit Poulsson
Från hantverk til storindustri. Meierienes vekst og fall i Gudbrandsdalen.

Frank Allan Rasmussen
Udvikling eller afvikling? Den nordiske Skibsværftsindustri 1920–1939.

Helene Sjunnesson
Papper i långa banor. De första maskinpappersbruken i Norden.

Industrins bebyggelsehistoria och industriminnesvård

Reetta Amper
Om bryggeribyggnaders arkitektur och återanvändning. Några exempel från de nordiska länderna.

Jørund Falnes
Industrikultur i Rana.

Jan af Geijerstam
Från källvärde till representativitet – urvalskriterier för museer och miljöer i arbetets historia.

Toimi Jaatinen
Museer och industriellt arv i de nordiska länderna.

Caspar Jørgensen
Fabrikerne og den store stil.

Lasse Kosunen
Två Manchester i Norden. Den industriella miljön i Tammerfors och Norrköping under 1800-talet.

Katariina Liukko
En stund för musik i en gammal fabrik. Industribyggnader i kulturens tjänst, exemplifierade genom Nokias kabelfabrik i Helsingfors samt repfabriken och varvshallen i Åbo.

Jette Lokvig
Den moderne fabrik. En undersøgelse af form og funktion i den danske etagehusfabrik ca 1910–1930.

Eliisa Moilanen
Industrins bostadsbyggande i Finland i historisk belysning.

Bengt Norling
Byggnadsminnesskyddade industribyggnader i Norden.

Liv Ramskjær
Etablering av distribusjonsnett for bensin i Norge. Bensin- og servicestasjoner ca 1920–1990.

Mervi Savolainen
Nordiska drag i bostadsarkitekturen i Varkaus fabrikssamhälle i början av 1900-talet.

Mona Schalin
175 årsringar i Högfors bruksmiljö. Kontinuitet, förändring och återanvändning i en sydfinländsk metallindustrianläggning.

Gunilla Strömberg
Bevarat bruk. Restaurering av tre nordiska bruksmiljöer Engelsberg, Leineperi och Næs.

Helena Westin
Fabriker som blivit museer.

ARBETE- OCH VARDAGSLIVSHISTORIA

Kari Amundsen
Velferd i industrien – hvordan og hvorfor. AS Strømmen Værksted.

Lars K Christensen
Tekstilarbejderne og rationaliseringen i mellemkrigstiden.

Eva Dahlström
Genusarbetsdelning i Norden.

Kursdeltagarnas uppsatser 1996/97

INDUSTRI- OCH TEKNIKHISTORIA

Jørgen Burchardt
Faktorer bag industriudvikling. En analyse af den danske tovværksindustri 1890–1996.

Mats Fagerberg
Interurban industrilokalisering under 1800-talet: tidigare forskning och exemplet Eskilstuna.

Geir Martin Pilskog
Estetikk vs teknikk? Profesjonsgrenser mellom arkitektar og ingeniørar.

Mette Slyngborg
Typografi och æstetik. Med særligt henblik på F Hendriksens initiativer.

Tiina Valpola
Kriskommuner med industriarv. Små industriorter i det postindustriella samhället. Karkkilas och Norbergs kamp för tillvaron.

Henrik Wager
Anordning av avlopps- och vattensystem i ett industrisamhälle i Kymmene län vid sekelskiftet. Om avlopps- och vattensystemens betydelse för den byggda miljön och skäl till detta. Som exempel samhället kring Kymmene bolaget mellan åren 1872–1904.

Eva Åhman
Sexton sjömalmsbruk i Småland
Gjutjärn — en möjlighet att överleva under 1800-talet?

INDUSTRINS BEBYGGELSEHISTORIA OCH INDUSTRIMINNESVÅRD

Dag K Andreassen
Industribyens vekst og fall og endringer i bylandskapet. Utviklingen ved Strömmen i Norrköping og Nydalen i Oslo

Björn Björck
Kulturhistoriska värden och värderingar. Produktionsutrustningar i Uppsala län.

Britt-Marie Börjesgård
Eterniten – dess uppgång och fall.

Petra Eriksson
Industri – turistattraktion och kulturhistorisk miljö.

Gunleiv Hadland
"La kraftverkene leve!" Kraftstasjonsmuseer på einsidige industristader.

Mia Hipeli
Sunila sulfatcellulosafabriks bostadsområde av arkitekt Alvar Aalto.

Timo Kantonen
Planning activities arising from industrial history of Soulahti / Industriminnesvård i staden Suolahti.

Klas Lundkvist
Armerad betong. En kunskapsöversikt.

Tuula Pöyhiä
Synpunkter på sågtakskonstruktioner. Sågtaket till Vasa Bomulls väveri samt några nordiska jämförelser.

Ivar E Stav
Arkitekt Arne Pedersen. Hans industribygninger for treforedlingsbedriften A/S Borregaard i Sarpsborg 1923–51. Med særlig vekt på barketrommelanlegget.

Per Stymne
Linbanan Forsby–Köping. En transportled för kalksten 1941–1997.

Mille Törnblom
Kunskapsbehov för dokumentation och säkrande av teknik- och industrihistoriska objekt.

Arbete- och vardagslivshistoria

Tuulikki Kiilo
Knippsmedjan och knippsmedens arbete vid Strömfors bruk. Ett försök att återskapa en arbetsmiljö med hjälp av intervjuer.

Kaisu Kortelainen
Studiet av industriminne genom muntligt källmaterial. Penttilä sågverkarbetarnes intervjuer som exempel.

Jeppe Tønsberg
Det industrielle børnearbejdes afvikling i Norden ca 1870–1920.